

POGLAVLJE 11: POLJOPRIVREDA I RURALNI RAZVOJ

Poglavlje o poljoprivredi obuhvata veliki broj obavezujućih pravila, od kojih su mnoga direktno primjenjive uredbe. Pravilna primjena ovih pravila i njihova djelotvorna provedba od strane efikasne javne uprave ključni su za funkcionisanje Zajedničke poljoprivredne politike. To podrazumijeva osnivanje upravljačkih sistema kao što su agencija za plaćanje i integrisani sistem administracije i kontrole, kao i sposobnost primjene mjera ruralnog razvoja.

Članstvo u Evropskoj uniji zahtijeva integraciju velikog broja poljoprivrednih proizvoda u Organizaciju zajedničkog tržišta, uključujući ratarske kulture, šećer, životinjske proizvode i specijalizovane kulture.

Neophodne administrativne strukture nisu uvijek precizirane u *acquis*-u. U mnogim slučajevima u *acquis*-u EU jednostavno se koriste termini kao što je "nadležni organ" koji se odnose na potrebnu administrativnu strukturu. To znači da je na svakoj državi članici da odluči koja je institucija nadležna za djelotvornu provedbu *acquis*-a. Ipak, u *acquis*-u su jasno utvrđene funkcije za čiju provedbu države članice moraju imati kapacitete kroz administrativne strukture koje osnivaju.

I. HORIZONTALNO

1. Kako je definisana podjela nadležnosti između različitih nivoa vlasti po pitanju politike u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja?
2. Uz navođenje skorijih i očekivanih budućih dešavanja u ovoj oblasti, dostavite opšti opis:
  - a) Nacionalne i regionalne politike prihoda poljoprivrednih gazdinstava, politike proizvodnje i strukturne politike (a naročito politike ruralnog razvoja)
  - b) Budžet koji je dodijeljen i korišten za ovaj opšti okvir poljoprivredne politike
  - c) Postojeće administrativne strukture na nacionalnom i/ili regionalnom nivou (npr. ministarstvo poljoprivrede, agencije za intervencije/plaćanja, savjetodavni odbori, itd.) koje su uključene u formulisanje, izvršenje, praćenje i kontrolu poljoprivredne politike
  - d) Ako postoji agencija za plaćanje nadležna za upravljanje poljoprivrednom politikom dostavite podatke o načinu njenog rada. Ako takva agencija ne postoji, dostavite podatke o instituciji koja je nadležna za upravljanje poljoprivrednom politikom u Bosni i Hercegovini (ministarstvo poljoprivrede, regionalni uredi, odbori za trgovinu, poljoprivredne komore, itd). U oba slučaja je potrebno dostaviti i podatke o strukturi ove institucije (institucija).
  - e) Dostavite blok dijagrame koji opisuju kako se zahtjevi za pomoć izrađuju, distribuišu/prikupljaju, obrađuju, kontrolišu, odobravaju i isplaćuju, naglašavajući glavne odgovornosti, procese i procedure u pogledu sistema upravljanja i unutrašnje kontrole (ukoliko postoje).
  - f) Udruženja poljoprivrednika i njihova uloga u kreiranju politike poljoprivrednog i ruralnog razvoja, provedbi i praćenju, te njihova savjetodavna uloga u odnosu na poljoprivrednike;
  - g) Poljoprivredne savjetodavne službe i registar poljoprivrednika;

- h) Način i učestalost prenošenja informacija korisnicima/javnosti (o pomoći ili zahtjevima za finansiranje projekata, kao i o drugim opštim pitanjima vezanim za poljoprivredu i ruralni razvoj).
3. Dostavite opšte informacije o trgovinskoj politici i mehanizmima koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini po pitanju poljoprivrednih proizvoda, uključujući bilateralne i multilateralne sporazume, šeme uvoza/izvoza, carinske kvote, sisteme dozvola, zaštitne klauzule, itd, te podatke o postojećoj operativnoj strukturi. Navedite da li se primjenjuje kombinovana nomenklatura EU. (Specifične mjere za određene proizvode treba opisati u odjeljku II).
  4. Dostavite opis mjera (državne pomoći) i bilo koje druge politike koje se posebno primjenjuju u sektoru primarne poljoprivredne proizvodnje, prerade i stavljanja u promet poljoprivrednih proizvoda, kao i u sektoru šumarstva (a nisu obuhvaćene nekim drugim odgovorom na pitanje u okviru ovog upitnika), uključujući i finansijske podatke. Ovim bi trebalo da budu obuhvaćene neposredne i posredne subvencije za inpute; mjere socijalne politike koje su prvenstveno usmjerene na sektor poljoprivrede; mjere poreske politike prvenstveno usmjerene na sektor poljoprivrede; politike djelovanja usmjerene na privatizaciju zemljišta i druge činioce proizvodnje (uključujući poljoprivredno-prehrambeni prerađivački sektor); mjere koje za cilj imaju razvoj tržišta zemljištem; kreditno subvencionisanje; sredstva za upravljanje rizikom i ostalo.
  5. Dostavite informacije o uslugama u okviru poljoprivrede koje se finansiraju iz javnih sredstava. Opis treba obezbijediti samo ukoliko su u pitanju javni izvori finansiranja. Potrebno je navesti iznos javnog doprinosa i finansiranja porijeklom iz bilo kog drugog izvora u periodu od 2000. godine. Primjeri su istraživanje; usluge usmjeravanja/savjetodavne usluge, obuka; podrška stavljanju u promet; inspekcija; geodetska premjeravanja poljoprivrednog zemljišta; savjetodavne usluge, ostalo.
  6. Opišite sistem i mehanizam zemljišnih katastara i njihovu primjenu, upravljanje i nadzor, te ukoliko postoji, bilo koji drugi sistem koji se koristi za identifikovanje poljoprivrednih parcela.
  7. Navedite da li postoji bilo kakav geografski informacioni sistem (sistemi) koji se koristi u svrhu upravljanja i diseminacije poljoprivredne politike. Ako takav sistem postoji, opišite ga i precizirajte njegovu svrhu.
  8. Navedite informacije o postojanju bilo kog tipa unakrsnog ispunjenja uslova (npr. smanjenje poljoprivredne podrške koja se isplaćuje poljoprivrednicima ukoliko nisu ispunjeni standardi u okviru zaštite životne sredine, dobrobiti životinja, biljnog, životinjskog i javnog zdravlja).
  9. Dostavite podatke o stanju provedbe zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju kao i o tome da li Bosna i Hercegovina planira usvajanje novih okvirnih propisa, i navedite da li postoji odobrena strategija i akcioni plan u ovoj oblasti.
  10. Dostavite informacije o tome gdje se nalazi Bosna i Hercegovina u pogledu priprema za prepristupnu pomoć poljoprivredi i ruralnom razvoju (IPARD) uključujući institucionalnu strukturu, strategiju ruralnog razvoja i programe. Opišite glavne strukture (ukoliko već postoje) koje su navedene u Provedbenoj Uredbi IPA II (Provedbena uredba Komisije 447/214, L132, vidjeti posebno član 55).

11. Dostavite podatke o postojećim mikroekonomskim instrumentima koji osiguravaju pregled poljoprivredne ekonomije, posebno o prihodu poljoprivrednih gazdinstava, sektorske analize i distribuciju direktnih plaćanja uporedivih sa [Mrežom knjigovodstvenih podataka o poljoprivrednim dobrima \(FADN\)](#). Ukoliko takvi instrumenti postoje, opišite ih i navedite njihovu strukturu i pravnu osnovu.

II. TRŽIŠNE MJERE

12. Neophodan je potpuni opis politika koje se primjenjuju ili se u planu za svaki od proizvoda ili kategorija proizvoda navedenih ispod, a koji obuhvata:
- a) ciljeve, funkcionisanje i glavne kvantitativne elemente za sve mjere poljoprivredne politike po proizvodima koje se primjenjuju ili su u planu: intervencije na tržištu (otkup, javno/privatno skladištenje, itd.), proizvodne kvote, proizvodne ili izvozne dadžbine, porez, uvozne dadžbine i ekvivalentne takse, te ostale mjere na granici, kao što su carinske kvote i ostale preferencijalne kontrole uvozne robe, izvozne subvencije, itd.
  - b) upravljanje uvoznim kvotama uz objašnjenje da li se primjenjuje sistem uvozno/izvoznih dozvola i da li takav sistem predviđa vrijednosne papire (bankovne garancije) i kontrole (fizičke provjere proizvoda koji su izvezeni uz subvencije).
  - c) upravljanje i kontrolu programa subvencionisanja proizvodnje uz opis postupka registracije poljoprivrednih parcela u nacionalnom registru poljoprivrednih parcela, postupak za podnošenje zahtjeva, podatke koje treba dostaviti, administrativne kontrole i kontrole na licu mjesta koje treba sprovesti i sankcije koje treba primijeniti.

Ratarske kulture, posebne kulture i proizvodi:

- Žitarice;
- Riža;
- Šećer;
- Sušena stočna hrana, sjeme, hmelj;
- Masline i stone masline;
- Lan i konoplja;
- Voće i povrće;
- Prerađeno voće i povrće;
- Banane;
- Vino;
- Žive biljke i proizvodi florikulture;
- Sirovi duvan;

Životinjski proizvodi:

- Govedina i teletina;

- Mlijeko i mliječni proizvodi;
- Svinjsko meso;
- Ovčije meso i kozije meso;
- Jaja,
- Meso peradi;

Posebne kulture i proizvodi:

- Etil-alkohol poljoprivrednog porijekla;
- Proizvodi pčelarstva;
- Svilene bube;
- Krompir.

13. Ako se pojedine mjere primjenjuju na više od jedne kategorije proizvoda, potrebno ih je uključiti u opis za svaku kategoriju proizvoda. Opis treba da sadrži najmanje sljedeće informacije:

- a) naziv mjere politike; da li se već primjenjuje ili je planirana (očekivani datum mogućeg uvođenja);
- b) zakonski osnov (naziv i broj odgovarajućeg pravnog akta);
- c) ciljeve i opšti opis programa;
- d) uslove koje treba ispuniti za datu mjeru politike;
- e) osnov za plaćanja i njihovu diferencijaciju po regijama (kao i osnov za određivanje regija);
- f) iznose potrošene od 2000. godine; ukupno i po jedinici (raspone, u slučaju diferencijacije po regijama);
- g) posebne dadžbine ili poreze;
- h) svrhu dadžbina/poreza (uplaćeni u ukupni budžet ili namijenjeni za finansiranje pojedinih aktivnosti, u kom slučaju je potrebno precizirati);
- i) upravljanje programom.

14. Pored toga, u opisu za sektore voća i povrća je potrebno navesti, ako je relevantno, ekonomski značaj organizacija proizvođača (uključujući broj i procenat proizvodnje tih organizacija), važeće zakonodavstvo u ovoj oblasti (i za međusektorske organizacije), kao i sve mjere usmjerene na podršku organizacija u sektoru. Bilo bi korisno dostaviti detaljne informacije o reprezentativnim tržištima za utvrđivanje proizvodnih i uvoznih cijena. Treba navesti i informacije o preradi svježeg voća i povrća (koji proizvodi, sva pravila proizvodnje džema i voćnog soka), svakoj subvenciji datoj za proces prerade, kao i detalje vezane za pravni odnos prerađivača i proizvođača svježih proizvoda.

15. Za svaki od sljedećih sektora potrebno je dostaviti detaljan opis:

- a) postojećih regulatornih zahtjeva i aranžmana za njihovu primjenu i provedbu, uključujući pravni osnov (naziv relevantnog pravnog akta); ciljeva i opšti opis zakonodavstva; usklađenosti ili neusklađenosti sa propisima EU (navesti stepen

usklađenosti); učešća u međunarodnim standardnim programima; opis aranžmana za primjenu i provedbu (uključujući ljudske, finansijske i infrastrukturne resurse, i ako je moguće organizacionu šemu).

- b) zahtjeva za stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda i standarda (ocjenjivanje, određivanje veličine, obavezni/dobrovoljni standardi); zahtjevi po pitanju označavanja (posebno označavanja vezanog za porijeklo), kao i provjera pri uvozu/izvozu radi procjene usklađenosti sa ovim zahtjevima (postupci, sertifikati, sankcije, itd):
- Mliječni proizvodi;
  - Govedina i teletina; ovčije i kozije meso;
  - Svinjsko meso, meso peradi, jaja i med;
  - Voće i povrće;
  - Vino i proizvodi od vina;
  - Florikultura;
  - Masline i maslinovo ulje.

16. Po pitanju vinskog sektora, opišite status priprema za izradu registra vinograda.

III. DIREKTNA PLAĆANJA POLJOPRIVREDNICIMA

17. Opišite režime direktnih plaćanja koji se primjenjuju (tj. direktna podrška prihodima poljoprivrednih proizvođača), a posebno:

- a) najnovije iznose iz budžeta i broj korisnika po svakom programu (šemi)
- b) kriterije za ispunjavanje uslova;
- c) sistem upravljanja i kontrole koji se primjenjuje na svaki od njih (posebno registraciju poljoprivrednika i njihovih poljoprivrednih površina u nacionalnom poljoprivrednom/zemljišnom registru, registracija životinja, postupak za podnošenje zahtjeva i registraciju takvih zahtjeva, svaki drugi registar koji se koristi za poljoprivredna gazdinstva/proizvode/drveće i vinograde, podatke koje je potrebno dostaviti, administrativne kontrole i kontrole na licu mjesta koje je potrebno sprovesti (uključujući obim kao postotak ukupno kontrolisanih zahtjeva po programu i proceduri), kaznene mjere koje je potrebno primijeniti);
- d) interakciju između različitih dijelova sistema upravljanja i kontrole, kao i interakciju sa svakim sistemom koji se koristi za identifikovanje poljoprivrednih parcela ili sistemom katastara (*Vidjeti tačku 5 pod I - Horizontalne mjere*);
- e) broj korisnika;
- f) sredstva iz budžeta predviđena za svaki režim;
- g) sva plaćanja povezana sa proizvodnjom (npr. plaćanja za područje, odobrena na temelju obaveze korisnika da proizvodi), skupa sa plaćanjima koja nisu povezana sa poljoprivrednim zemljištem;
- h) sva posebna pravila koja se odnose na prenos vlasništva (prodaja, zakup) u vezi sa podobnošću za direktna plaćanja;

- i) sve druge informacije koji bi mogle biti korisne za poređenje ovih režima sa režimima Evropske unije.

IV. POLITIKA RURALNOG RAZVOJA

18. Opišite institucionalni okvir za ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini; strukture za donošenja odluka i odgovornosti (metod odozgo na dole/decentralizovano).
19. Detaljno navedite i opišite veze između ruralnog razvoja i sektorskih i teritorijalnih politika.
20. Potrebno je obezbijediti informacije o svim aktivnostima koje se tiču ruralnog razvoja i koje se finansiraju iz javnih sredstava, bez obzira na to da li se provode kao dio integrisanih programa ili kao samostalni programi, i potrebno je obuhvatiti aktivnosti koje se finansiraju i na državnom i na regionalnom nivou. Aktivnosti koje se tiču ruralnog razvoja mogu obuhvatati, ali nisu ograničene samo na sljedeće:
- a) povećanje konkurentnosti sektora poljoprivrede i šumarstva kroz podršku ulaganjima i restrukturiranju, uključujući i ulaganja u farme i šume, podršku preradi i stavljanju u promet, melioraciju zemljišta, komasaciju, navodnjavanje i upravljanje vodama, rano penzionisanje, stručno usavršavanje, pružanje savjetodavnih i proširenih usluga, osnivanje grupa proizvođača i uspostavljanje i funkcionisanje programa kvaliteta za poljoprivredne proizvode;
  - b) unapređenje životne sredine i sela kroz podršku održivom upravljanju zemljištem, uključujući i podršku poljoprivredi u planinskim područjima ili drugim područjima sa određenim nedostacima, programe zaštite biodiverziteta, staništa i pejzaža, podršku ekološki pogodnim metodama u poljoprivredi i šumarstvu, pošumljavanje, mjere koje imaju za cilj ublažavanje i prilagođavanje posljedica klimatskih promjena, upravljanje vodama (zaštita kvaliteta i očuvanje kvantiteta), zaštitu zemljišta, očuvanje genetskih resursa u poljoprivredi;
  - c) unapređenje kvaliteta života u seoskim oblastima i promovisanje raznovrsnosti privrednih djelatnosti, uključujući i obezbjeđivanje osnovnih usluga (npr. puteva, električne energije, vode, kanalizacije, prostora za lokalnu upravu/seoske organe, itd, za seosko stanovništvo, obnavljanje i razvoj sela, seoski turizam, razvoj novih privrednih djelatnosti radi proširenja seoske privrede i podršku lokalnim razvojnim aktivnostima, male projekte ruralnog razvoja na lokalnom nivou, na sopstvenu inicijativu);
  - d) Opis svake mjere/aktivnosti treba da obuhvati sljedeće informacije:
  - e) Naziv mjere i pod-mjere politike;
  - f) Zakonski osnov (naziv i referenca relevantnog pravnog akta);
  - g) Ciljevi, obrazloženje i opšti opis;
  - h) Korisnici, uslovi podobnosti i odabira;
  - i) Detalji pružene podrške (nivoi i sastav isplata - udio privatnih i javnih sredstava);
  - j) Utrošeni iznos, na godišnjem nivou, tokom posljednjih pet godina, i predviđeni budžet za predstojeće godine, po mjeri politike;
  - k) Broj korisnika i prosječni iznos pomoći po korisniku;

- l) Upravljanje programom (odgovorni organ, obrada i odabir prijava);
- m) Evaluacija programa.

V. POLITIKA KVALITETA

- 21. Navedite da li postoji jasna domaća politika, zajedno sa povezanim instrumentima, za priznavanje i zaštitu geografskih oznaka i tradicionalnih imena poljoprivrednih proizvoda, hrane, vina i žestokih alkoholnih pića. Ako postoji, opišite instrumente za registraciju i zaštitu.
- 22. Ako postoji program, navedite broj geografskih oznaka koje su zaštićene.
- 23. Opišite upravne strukture nadležne za provedbu i praćenje politike kvaliteta, kao i njihove odgovornosti. Dostavite informacije o tome da li Bosna i Hercegovina planira da usvoji novi okvirni propis. Detaljno opišite sve ostale postojeće programe kvaliteta koji se tiču porijekla proizvoda ili drugih karakteristika kvaliteta.

VI. ORGANSKA POLJOPRIVREDA

- 24. Navedite informacije o postojećim programima i aranžmanima za njihovo upravljanje i provedbu uključujući:
  - a) Zakonski osnov (naziv i referenca relevantnog pravnog akta);
  - b) Ciljeve i opšti opis pravnog propisa;
  - c) Usklađenost sa zakonodavstvom EU (ili stepen usklađenosti);
  - d) Detalje o pruženoj podršci;

Opis aranžmana za upravljanje i provedbu (uključujući ljudske, finansijske i infrastrukturne resurse, i ukoliko je moguće organizacionu šemu).

- 25. Opišite sistem akreditacije i sertifikacije organske poljoprivrede uključujući postojeći sistem kontrole kao i njegov značaj za uvoz/izvoz (npr. EU lista trećih zemalja).
- 26. Opišite sektor i njegovu organizaciju (npr. značaj zadruga) skupa sa statističkim podacima uključujući strukturu farmi, proizvodnju, trgovinu (izvoz/uvoz).

VII. POLJOPRIVREDNA STATISTIKA

- 27. Ukratko opišite organizacionu strukturu i nadležnosti za prikupljanje i nadgledanje statističkih podataka ističući saradnju između ministarstva poljoprivrede i centralnih/lokalnih statističkih kancelarija u pogledu poljoprivredne statistike.
- 28. Dostavite osnovne podatke o posljednjem popisu u oblasti poljoprivrede (godina, obuhvaćenost, uključena tijela, troškovi itd) i opišite pripreme Bosne i Hercegovine za naredni popis u oblasti poljoprivrede i njegovo finansiranje.

A. Opšti statistički podaci i statistički podaci za posebne proizvode

29. Poljoprivredni sektor bi trebalo opisati (u tabeli) pomoću sljedećih statističkih podataka (u mjeri u kojoj su dostupni), svaki put za najskoriji desetogodišnji period (npr. 2006-2015):

- a) korištena poljoprivredna površina (KPP) na nacionalnom i regionalnom nivou (kao i situaciju iz 1991. ukoliko je informacija dostupna): oranice; neobrađeno zemljište; zemljište pod stalnim usjevima; vinogradi i voćnjaci, stalne travnate površine; bašte; staklenici;
- b) površine pod šumama;
- c) razvoj strukture farmi (navesti kada su ankete o strukturi farmi sprovedene): struktura i veličina farmi po regijama (gdje postoje); rasprostranjenost farmi po obrađenoj površini; rasprostranjenost farmi po glavnim tipovima proizvodnje; rasprostranjenost farmi po veličini stada; površina koju zauzimaju farme manje od 2 ha,
- d) poljoprivredno stanovništvo i njegov razvoj, ako je moguće na osnovu Ankete o radnoj snazi: dio cjelokupne aktivne populacije; regionalna rasprostranjenost; poljoprivrednici koji se stalno i oni koji se povremeno bave poljoprivredom; rasprostranjenost po starosti i polu;
- e) prihodi farmi za poljoprivrednike koji se stalno bave poljoprivredom (bruto dodatna vrijednost po jedinici godišnjeg rada) uključujući poređenje sa prosječnim bruto zaradama zaposlenih van poljoprivrede;
- f) udio poljoprivrednog sektora u bruto nacionalnom proizvodu (BNP) po regijama;
- g) površina (u hektarima); prinos (u tonama ili hektarima) i proizvodnja (u tonama) meke pšenice, durum pšenice, ječma, kukuruza, raži, ovsa, drugih žitarica, osnovnog ili sertifikovanog sjemena, (sorte navedene u aneksu Uredbe 1308/2013), sjemena uljane repice, soje, suncokreta, sjeme ostalih uljarica, sušene stočne hrane, graška, azuki pasulja (grah suho zrno) i slatke lupine, krompira, repe, lana, konoplje i svilene bube (godišnja proizvodnja i površina na kojoj se uzgajaju), šećerne repe, riže, voća i povrća (po glavnim proizvodima), banana, hmelja, duvana, pamuka, stočne repe, sijena (osušenog i za silažu) i kukuruza za silažu, i živih biljaka odnosno cvijeća (izražena vrijednost);
- h) broj grla stoke, broj zaklanih grla i prosječne mase trupova teladi, junadi, krava, svinja, piladi i ostale peradi, kao i ovaca i koza;
- i) broj muznih krava, proizvodnja mlijeka po muznoj kravi, proizvodnja mlijeka, isporuka mlijeka mljekarama uz navođenje količine i sadržaja masti, rasprostranjenost isporučenih količina i broj proizvođača po veličini stada, količina direktne prodaje prema vrsti mlijeka i broj proizvođača koji se bave direktnom prodajom, količina mlijeka za sopstvene potrebe (gazdinstava), uz navođenje odvojenih podataka o količinama za stočnu hranu i za ishranu ljudi.
- j) broj krava nemuzara (ostalih krava) i broj specijalizovanih rasa tovnih goveda, ovaca i koza;
- k) nivo u kom proizvodnja glavnih poljoprivrednih proizvoda, uključujući najvažnije vrste voća i povrća, jaja, meda i vune, zadovoljava domaće potrebe;
- l) tržišni bilans stanja za glavne kulture (meka pšenica, durum pšenica, ječam, kukuruz, raž, ovas, ostale žitarice, uljana repica, suncokret, soja, rafinirani šećer i

izoglukoza), glavne vrste mesa (govedina, svinjetina, meso peradi, kao i ovčije i kozije meso) i glavne mliječne proizvode (maslac, obrano mlijeko u prahu, punomasno mlijeko u prahu, sir). bilans stanja treba da sadrži proizvodnju, domaću potrošnju (potrošnju za ishranu ljudi, odnosno životinja, gdje je primjenjivo), uvoz, izvoz, početne i završne zalihe;

- m) vino (površine vinograda i godišnja proizvodnju, uključujući proizvodnju alkoholnih pića i šire/mošta);
- n) proizvodnja etil alkohola poljoprivrednog porijekla uz navođenje detaljnih podataka o proizvodu koji je korišten za proizvodnju alkohola;
- o) proizvodnja i upotreba sertifikovanog sjemena;
- p) maslinovo ulje; broj stabala maslina i tržišna cijena za svaku vrstu proizvoda, uz navođenje faze proizvodnje i kvaliteta. Navedite da li postoji kompjuterizovani informacioni sistem poput Geografskog informacionog sistema za uzgoj maslina, i ako postoji opišite ga;
- q) Proizvodnja i upotreba duvana (vrste proizvoda, faza proizvodnje i količina za svaku kategoriju, obim direktne prodaje po vrsti proizvoda i broju proizvođača, uključujući podatke o postojećem registru/registrima)
- r) Ekonomski računi za poljoprivredu;
- s) Poljoprivredni budžet prema mjerama (podrška tržištu, direktna plaćanja, socijalno osiguranje, ruralni razvoj) i ukupna podrška u oblasti poljoprivrede;
- t) Trgovinski tokovi (obim i vrijednost) prema kategoriji proizvoda:
  - i. Uvoz (uz navođenje iznosa preferencijalne trgovine):
    - A. iz Evropske unije;
    - B. iz Srbije, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Albanije, Crne Gore i sa Kosova;
    - C. iz ostalih zemalja svijeta, navodeći tri najznačajnija partnera.
  - ii. Izvoz (uz navođenje iznosa preferencijalne trgovine):
    - D. u Evropsku uniju;
    - E. u Srbiju, Bivšu Jugoslovensku Republiku Makedoniju, Albaniju, Crnu Goru i na Kosovo;
    - F. u ostale zemlje svijeta, navodeći tri najznačajnija partnera.

B. Statistika ruralnog razvoja

- 30. Navedite da li postoji klasifikacija/definicija ruralnog područja, i ako postoji, opišite osnov za klasifikaciju i rezultate u cijeloj zemlji.
- 31. Dostavite sljedeće podatke za svaku regiju zemlje za najskoriji desetogodišnji period (npr. 2006-2015):
  - a) BDP po glavi stanovnika;

- b) % ukupne radne snage zaposlene u poljoprivredi, ako je moguće, na osnovu Ankete o radnoj snazi;
  - c) dodatna vrijednost po jedinici godišnjeg rada;
  - d) Gustina naseljenosti po km² i trend u posljednjih nekoliko godina. Da li je broj seoskog stanovništva u opadanju?;
  - e) površina područja zaštićene životne sredine;
  - f) podaci koji se odnose na nezaposlenost.
32. Navedite procenat ukupne populacije koja živi u ruralnim područjima i procenat ukupne i seoske populacije za 2015. godinu ili posljednju godinu za koju su dostupni podaci:
- a) voda iz vodovoda (potrošnja vode u poljoprivredi u poređenju sa ukupnom potrošnjom);
  - b) električna energija;
  - c) priključak na kanalizaciju;
  - d) fiksna telefonska mreža ili pokrivenost mobilnom telefonskom mrežom;
  - e) osnovno obrazovanje;
  - f) srednjoškolsko obrazovanje;
  - g) više obrazovanje.
33. Dostavite statističke podatke o kompenzacijskim plaćanjima za brdska i planinska područja: broj imanja, korištena poljoprivredna površina (KPP) i broj grla stoke (BGS) u sljedeće tri kategorije:
- a) Visine iznad 800 m;
  - b) Padine iznad >20% (ispod 800 m);
  - c) Visine između 600 i 800 m i padine iznad 15%.
34. Dostavite statističke podatke o kompenzacijskim plaćanjima za područja sa značajnim nedostacima:
- a) područja gdje je prinos trave ili žitarica ispod 80% nacionalnog prosjeka: broj imanja, ukupni KPP i ukupni BGS;
  - b) područja gdje su ključni ekonomski pokazatelji (npr. dodatna vrijednost, bruto i neto prihod po farmi i po jedinici godišnjeg rada itd), ispod nacionalnog prosjeka: broj poljoprivrednika, ukupni KPP i ukupni BGS.
35. Dostavite statističke podatke o ulaganjima u ruralna područja: broj i udio imanja gdje je prihod po jedinici godišnjeg rada 1,2 puta manji od prosjeka radnika na tom području koji se ne bave poljoprivredom i koji donosi bar 50% ukupnog prihoda vlasnika farme.
36. Dostavite statističke podatke mladim poljoprivrednicima i ranom penzionisanju: Starosni profil vlasnika farmi gledano kroz petogodišnje periode, uključujući broj onih ispod 40 godina starosti i broj onih koji imaju bilo kakve penzione beneficije.
37. Dostavite statističke podatke o grupama proizvođača:

- a) % proizvodnje po vrijednosti kojom rukovode udruženja proizvođača za svaki od glavnih sektora proizvodnje. Navedite detalje za sektor voćarstva i povrtlarstva;
  - b) % imanja koja su članovi udruženja proizvođača u svakom sektoru. Navedite detalje za sektor voćarstva i povrtlarstva.
38. Dostavite statističke podatke o stavljanju na tržište i preradi za svaki od glavnih sektora:
- a) % prerađene proizvodnje i postojeći kapacitet prerade;
  - b) prognozu porasta u udjelu prerađenih količina i kapaciteta tokom narednih 10 godina.
  - c) Kapacitete koji zahtijevaju modernizaciju.